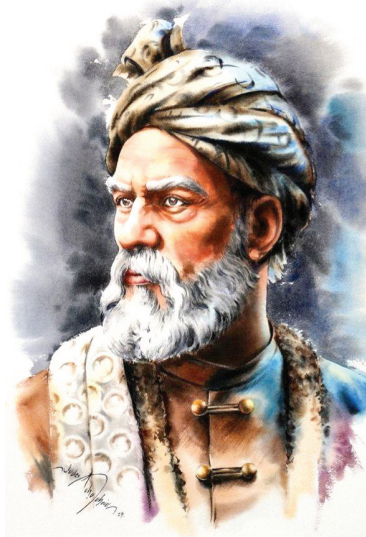
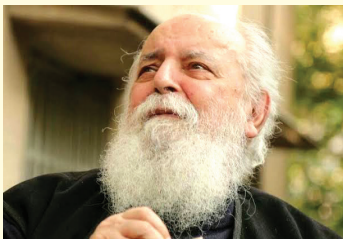

ستایش فردوسی در دیار رستم دستان

به مناسبت بزرگداشت حکیم ابوالقاسم فردوسی استادان و پژوهشگران فارسی‌زبان از کشورهای ایران، افغانستان، تاجیکستان و پاکستان در دانشگاه زابل گرد هم آمدند تا تأثیر شاهنامه بر زبان، ادبیات و هویت فرهنگی را بررسی کنند

ناگهان شعر

هوشنگ ابتهاج

زین گونه‌ام که در غم غربت شکیب نیست
گر سر کنم شکایت هجران غریب نیست
جانم بگیر و صحبت جانانم ببخش
کز جان شکیب هست وز جانان شکیب نیست
گم گشته دیار محبت کجا رود؟
نام حبیب هست و نشان حبیب نیست
عاشق منم که یار به حال نظر نکرد
ای خواجه درد هست و لیکن طیب نیست
در کار عشق او که جهانیش مدعی است
این شکر چون کنیم که مارا قیب نیست
جانانصاب حسن تو جد کمال یافت
وین بخت بین که از تو هنوزم نصیب نیست
گلپانگ سایه گوش کن ای سرو خوش خرام
کاین سوز دل به ناله هر عندلیب نیست

راه‌اندازی مرکز اسناد هنر معاصر؛ گامی برای حفظ میراث هنری

معاونت امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی پروژه‌ای را برای ساماندهی اسناد مرتبط با هنرهای نمایشی، موسیقی و هنرهای تجسمی آغاز کرده است. این مرکز با هدف مستندنگاری و حفظ آثار هنری، فرایندهایی مانند ثبت و ضبط، حفاظت، مستندسازی دیجیتال و ایجاد بانک اطلاعاتی را شامل می‌شود. بر اساس این پروژه، تمامی اسناد در یک پایگاه مشترک قرار خواهند گرفت تا ارتباط موضوعی میان آن‌ها برقرار شود. پس از ساماندهی این اطلاعات با فناوری‌های نوین، در دسترس عموم قرار می‌گیرد. نخستین مرحله این پروژه با ساماندهی اسناد موسیقایی خانه موزه «صبا» آغاز می‌شود.

سرقت نسخ خطی موزه شاه نعمت... ولی

دادستان عمومی و انقلاب شهر ماهشهر در کرمان از سرقت چند نسخه قرآن خطی و سکه‌های تاریخی از موزه شاه نعمت... ولی خبر داد. به گزارش ایرنا این حادثه روز پنج‌شنبه ۲۵ اردیبهشت رخ داده و دستور قضایی برای شناسایی و دستگیری عاملان صادر شده است. تاکنون مدیر مجموعه و دو نگهبان بازداشت شده‌اند و بررسی تصاویر دوربین‌های مدار بسته ادامه‌برای شناسایی عامل اصلی سرقت ادامه دارد.

لزوم توجه به چالش کتابسازی در موسیقی

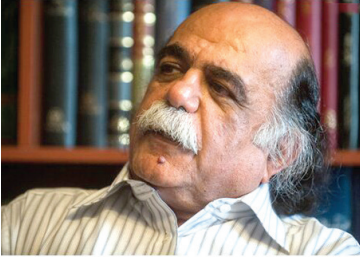
رضا مهدوی، آهنگ ساز و پژوهشگر موسیقی، با انتقاد از انتشار کتاب‌های زرد در این حوزه، تأکید کرد که شوراهای نظارتی باید با دقت بیشتری مجوز نشر را صادر کنند. به گفته او، برخی کتاب‌ها فاقد مبنای علمی هستند و مخاطبان را دچار سردرگمی می‌کنند. وی پیشنهاد داد که کتاب‌های موسیقی باید توسط افراد متخصص بررسی شوند تا اعتبار علمی و آموزشی آنها تضمین شود. مهدوی همچنین بر اهمیت تبلیغ و حمایت مالی از نشر موسیقی تأکید کرد و گفت که نیازمند چارچوبی خاص برای دلگرمی مولفان است.

در بخشی از این پیام که خالقی مطلق از آلمان به این آیین مراسم فرستاده بود، این‌طور آمده بود: دیار سیستان نامی اسطوره‌ای است که فردوسی بزرگ نیز به آن توجه داشته است. فردوسی و شاهنامه، نامه همه ایرانیان و فارسی‌زبانان است و شاید خراسان و سیستان به دلایلی بیشتر.

از نگاهی ژرف‌تر شاهنامه نامه‌ای است برای بشریت و راهنمایی برای بهتر زیستن همه انسان‌ها در هر زمان و مکان. شنیدن نام سیستان، آدمی را با تاریخ زبان فارسی پیوند می‌دهد. چه بسا گمنامانی بودند که برای زبان‌پارسی و هویت ملی ما بسیار کوشیده‌اند، اما نامی از آن‌ها نشنیده‌ایم.

دوستان شاهنامه، ایرانیان راستین‌اند

در ادامه دکتر میر جلال الدین کزازی از چهره‌های ماندگار زبان و ادبیات فارسی با اشاره به تأثیر شاهنامه بر فرهنگ ایرانی گفت: هر کس دل درگرو شاهنامه و فردوسی دارد به هر آیینگی به بی‌گمان می‌توانیم او را ایرانی

در نتیجه تنها چند تن را می‌شناسیم و از آن‌ها سپاسگزاری می‌کنیم. اما آن کسی که او را در این زمینه به نام نخستین کس می‌شناسیم، یعقوب لیث است؛ با آن سخن مشهورش که گفت: «آنچه من اندر نیابم چرا باید گفت؟» این را در برابر شاعری گفت که او را به زبان عربی ستوده بود. اگر به اشعاری که در زمان

راستین بدانیم. من سیستان و زابل را گرمی می‌دارم، ارج می‌دارم. این دوازدهمین سالگرد میلاد من در ایران بی‌همتایند. باورم این است که هنوز سرزمین یلان و پهلوانان است سیستان، به همان سان زابل، زادگاه رستم دستان. سیستان بی‌گمان در بن، سرزمین سکایان بوده است، سکایان تیره‌ای از مردم آریایی بودند که به دلاوری آوازه

تکنیک‌های داستان نویسی فردوسی در شاهنامه

پس از سخنرانی دکتر کزازی، ابوطالب مظفری، شاعر و پژوهشگر افغانستانی، با تمرکز بر ساختار روایی شاهنامه، به بررسی جایگاه تقابل قهرمانان و اصول داستان‌پردازی فردوسی پرداخت. گفت: در داستان‌نویسی، یک اصل مهم وجود دارد؛ به این شکل که هر چه نیروهایی که در مقابل یکدیگر قرار می‌گیرند برابری باشند، آن داستان موفق‌تر خواهد بود و این اصلی است که فردوسی در سراسر شاهنامه به آن توجه ویژه داشته است.

وی افزود: فردوسی گفت و گو‌هایی میان رستم و اسفندیار خلق می‌کند که حتی در همین‌ها، زمینه‌سازی‌هایی برای تقابل این دو شخصیت دیده می‌شود. لحن اسفندیار تند و تحریک‌کننده است، در حالی که رستم آرام سخن می‌گوید. اسفندیار همواره در پی افزایش تنش است، اما رستم به دنبال ایجاد آرامش. فردوسی به این شکل به صورت پنهانی، در بیان و داستان‌پردازی، جانب رستم را می‌گیرد، اما این موضوع چندان محسوس نیست این نیز یکی از دیگر شگردهای اوست که همواره از نیکی به شیوه‌ای غیرمستقیم دفاع می‌کند.

واژه‌های فارسی را خانه‌نشین نکنیم

همچنین علیرضا حدیدی، عضو هیئت علمی کانون شاهنامه‌توس بر لزوم پاسداشت واژه‌های فارسی و نقش شاعران در حفظ زبان فارسی اشاره کرد. وی در این باره گفت: از نیمه‌های دهه هفتاد، روز بزرگداشت فردوسی در گانه‌شمار ایران ثبت شد و یک دهه بعد، روز پاسداشت زبان فارسی به این مناسبت افزوده شد که البته روز پاسداشت زبان فارسی تاحدودی در سایه قرار گرفته است. این مناسبت به‌دلیل چندان به چشم نمی‌آید؛ اول در خشنودگی نام‌فردوسی و دوم پیشینه یادروز فردوسی بر روز زبان فارسی.

وی افزود: جای تأسفود دارد که برخی از ما فارسی‌زبانان، بایه کار بردن کلمات غیرفارسی، بعضی واژگان فارسی را خانه‌نشین می‌کنیم و پیش از موعد، آن‌ها را بازنشسته می‌کنیم. مادر متون ادبی، گنجینه‌ای از واژگان داریم که شایستگی‌های فراوانی برای استفاده دارند. اگر آن‌ها را به‌درستی به کار نبریم روزی به فراموشی سپرده شوند این گناه ماست.

این روزنامه‌نگار حوزه ادبیات خاطر نشان کرد: البته باید به این نکته توجه کرد که منظور از استفاده واژه‌های فارسی، به کارگیری واژه‌های ناشناخته‌ای نیست که در قرن‌های پیش کاربرد داشته‌اند و امروزه برای مردم ناآشناوند. ما تازمانی که واژه‌های ناب فارسی را در اختیار داریم، باید آن‌ها را به کار ببریم،

یعقوب لیث گفته‌اند نگاه کنیم، می‌بینیم که واژه‌های عربی آن‌ها بیشتر از دوره سامانیان است. از این رهگذر تاریخی، بیشتر به بزرگی کار فردوسی پی می‌بریم که توانست این پرچم را استوارتر از گذشته برافرازد و زبان فارسی و تاریخ و فرهنگ ایرانی را پاسبانی کند و ما امروز باید پاسدار این رنج‌فرزانه توس باشیم.

داشتند. وی در ادامه با اشاره به ریشه نام‌های برخی شخصیت‌های شاهنامه به روایت داستان زال و سیمرغ پرداخت و افزود: برترین چهره شاهنامه، رستم دستان است، رستم پدر در پدر از تبار پهلوانی است. از همین رو برترین چهره شده است در شاهنامه. آبشخور شاهنامه اوستا بوده

شاهنامه دوستی تاجیکستانی‌ها

شاه‌منصور شاه میرزا، ادب‌پژوه تاجیکستانی، نیز گفت: شاهنامه دوستی تاجیک‌ها چنان زیاد است که گاهی برای برخی این حجم از شوق به یک اثر ادبی شاید باورپذیر نباشد. وی افزود: در تاجیکستان، خیابان‌ها، کتابخانه‌ها و اماکن بسیاری به نام شخصیت‌های شاهنامه نام‌گذاری شده‌اند و این اثر، همچنان در ذهن و فکر مردم جای دارد. فردوسی هزار سال پیش، در دهایی بشر را در شاهنامه بیان کرده و راه درمان آن را خردورزی دانسته است. وی ادامه ابراز امیدواری کرد که نشست مشابهی برای یعقوب لیث صفار نیز برگزار شود، زیرا این شخصیت تاریخی نقش مهمی در فرهنگ و هویت ایرانی داشته است.

تأثیر فردوسی بر زبان و ادبیات اردو

در پایان این مراسم، احمدشهریار، شاعر پاکستانی، شعری با مضمون پیوستگی فارسی‌زبانان خواند گفت: شاهنامه تأثیرات مستقیم و غیرمستقیمی بر زبان اردو داشته است. زبان اردو از دل زبان فارسی متولد شده و پژوهشگران زبان اردو را دختر زبان فارسی می‌دانند. سرود ملی پاکستان امروز به زبان فارسی است. نام‌هایی چون رستم، سهراب و اسفندیار در پاکستان بسیار پرکاربرد هستند، و شاهنامه در ذهن و فکر مردم جای دارد. تأثیرپذیری زبان و ادبیات اردو از شاهنامه غیرقابل انکار است. علامه اقبال لاهوری نیز در شعرهای خود بارها از فردوسی به نیکی یاد کرده است و احترام زیادی برای او قائل بوده است.

معمولی و بدون هیچ پیچیدگی خاصی به کار برده شده اما عمق آن همواره ادامه‌دار است. باید از این ساختار مندی را مورد تحلیل قرار دهیم. آتش‌پرور تصریح کرد: تمام ترانه‌های خیام یک ساخت دُورانی دارد که این ساخت دُورانی ترانه‌های خیام ناشی از بوم و سرزمین است. اگر خیام غیر از ایران در جای دیگری می‌بود رباعیات او بی‌تردید چنین ساختی را نداشت. این همان ساختی است که در هنر ایرانی تأثیر گذاشته و در ناخودآگاه خیام نیز رسوخ کرده است.

گم شده این روزگار به شمار آورد. امروز خردورزی کم‌رنگ شده و انسان‌ها اغلب به همین دلیل با مشکلات زیادی روبه‌رو می‌شوند. وی افزود: بعد از خرد هیچ مفهومی به اندازه «داد» در شاهنامه پررنگ و عمیق مطرح نشده است. در شاهنامه «داد» یک عنصر اخلاقی فردی نیست و به یک فرد بر نمی‌گردد، بلکه همه افراد جامعه برای اجرای عدالت و برای دادورزی وظیفه‌هایی دارند.

هر رباعی خیام یک داستان کوتاه دُورانی

حسین آتش‌پرور، داستان‌نویس مطرح خراسانی از دیگر سخنرانان این مراسم نیز گفت: هر یک از رباعی‌های خیام در واقع یک داستان کوتاه است و هر کدام شکل و ساخت دارند. در تمام کتاب‌هایی که درباره رباعیات خیام نوشته شده همواره به معنا و مفهوم شعر خیام اشاره شده است ولی کسی به شکل و ساخت این شعرهای توجه نکرده است. در رباعیات خیام می‌توان بعدهای مختلفی را جست‌وجو کرد. در همه این آثار شکل و ساخت خیلی مهم است. باید ببینیم خیام در شعرهایش کلمات را چگونه جابجا کرده؟ در شعر خیام کلمات بسیار ساده و

از فردوسی به نوعی با فردوسی مرتبط هستند و خیام هم جزو این دسته است. گویشوران زبان فارسی از یک طرف به‌طور عام و نویسندگان و شاعران و زبانوران زبان فارسی به‌طور خاص و خیام هم به‌طور آخص، هم در افق فکری و هم در نگاه و تلقی از زندگی بسیار به فردوسی نزدیک هستند.

خرد فردوسی وار، گمشده روزگار ما

دکتر ساکت عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی نیز به تشریح اهمیت خردورزی در شاهنامه پرداخت و گفت: خردورزی و خردمندی، یکی از ستون‌های اصلی شاهنامه است و موضوعی که آن را می‌توان

